Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома,
Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Советеи Министрий Советеи орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ◆ ШОАТТА, 6 январь, 1973 шу. ◆ № 3 (5260). Мах 2 кеп.

ГРМЗ завода хиъха латтача коллективех я механдатта оборудованеча ремонт ю шех. ДІадахьча шера план сентябрь беттa кхоачаш а яь хІинца 1973 шера март беттa чотах къахьегаш ба шу шех болахлой.

СУРТА ТІА: Коммунеста Х. Месиева ешача материалашка лаДувгІаш ба: А. Манов, Г. Сахаветдинов, О. Кравченко, П. Сорокин, М. Капинос. И. Панева сурт.

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРИЙ СИЙЛЕН ДЕКХАР

Советски паха бІубенна дІадолладьа ййслагІча пятилетка кхоалагІа шу. Вай мехкарча хІара саго чІоагІга кьоабалдеш тІаийнар сийлахь юбилей йолча дийнахь — СССР хьаьж шолгІча жтт шу дузача дийнахь — КПСС Централын Комитето, СССР Лаккехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето советски халкъара, Советски Социалистически Республикай Союза дерригача къамел болча къахьегамхошка дах кхайкарадо:

«ХЬАЛХАШКАХЬА ДА КЕРДА МУЛАШ, КЕРДА ДЕКХАРАШ: ВАЙ МОХК ТІАКХОАЧ ЭГГАРА ЛОАРХІАМЕГІЧА ЙИСЛАГІЧА ПЯТИЛЕТКА КХОАЛАГІЧА ШЕРА. ВАЙ ДАЬХЕН ДЕРРИГАЧА КЪАХЬЕГАМХОЙ ПАТРИОТИЧЕСКИ ДЕКХАР ДА БЕЛГАЛЪЯь ПЛАНАШ ТОЛАМЕ КХОАЧАШЪЯРА ТІЕХЬА КІАБД. ЦА ЛУШ КЪОВСАМ ЛОАТТАБАР, ДЕРРИГАЧА СОВЕТСКИ ХАЛКЪА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬА ХЬИНАРЕГІА БОЛЧА ДОАКЪОШХОШТА ЮКЪЕ ХИЛАР. КЕРДА 1973 ШУ БОАХАМЕИ КУЛЬТУРАН ЕРРИГАЧА УЧАСТКАШТА ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГА ШУ А ХИННА ДІАОТТА ДЕЗАЬ.

Укх шера ІаІашмаре чоахкане а бехкгочкаме а декхараш хьалхашка латт республика хьайбаш лелаДераша. Цар дош денна 1973 шера юкъера лаьрхІача хІара кхоабача Іаттагара 2250 килограмм шура яккха, хІара 100 Іатта тІехьара 88 Іаьсиг хьалкхеде. Паччахьалхенга йохкарга 91 эзар тонн шура, 36,5 эзар тонн дух.

Хоша ма хилара, дІадахьча йоьхьа эттача шера, геттара а дукха халонаш лаьра юртбохьама къахьегамхоша. Духьхача боахкамий аІашТехьдалаизар мел эша доакъар Іалашде, эшачуз кІезигагІа кийчдир ялат а.

Хьыта а хьалхалаттача боахамана дика чакхдаьккхар ййслагІча пятилетка шолгІа шу. Из толам бакхха аІашТехьдьлъар ерригача торонех бизна пайда эпар, доакъар хкомбеш дІаахийтар бахьан долаш.

ДикагІйолча доярхай, фермай опыто къьыта хьахоях болх кхетамца аІашТехьбаьккхача, хьайбаьта лерттІа гІулакх дела, доакъар иа тоъча из эшаш йола компоненташ а етташ телача дика толамаш доахкира.

Хьазнаргъа вай, масала, Надтеречни района «Надтеречный» совхоза шурий ферма коллектив. Іалама хьалаш чІоагІа аьттув боацан хинналле а войбь бутт чахбоалаше а хдоачайийр цо дІадахача шера план а задани а.

СССР хьаьж 50 шу дузача юбилее сийна яьржача Ерригсоюзни социалистически яхье эттара дикагІа толамаш дахарех КПСС Центральни Комитета, СССР Лаккехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, ВЦСПС Юбилейни сийлен знак еннача «Гудермесский» совхоза хьайбаш лелаДераша планагІа 1850 тонн шура йохка езача пяччахьалхенга еххай 2000 тонн.

Иштта дика камаьхал йолаш ййслагІча пятилетка шолгІагІа шу чакхдьккхад дуккхача фермай, боахамий коллективаша.

Масала, бІарчча хьайнача дІалахача шера планах дика доагІхабаб Шелковской, Ведана районий хьайбаш лелаДераш.

Цхьабакъда, хьайбаш продукташ яхара а уж паччахьалхенга йохкара а 1972 шера планаш хоачаш ца еш йисай Грозненски, Сунженски. Наьсарен, Магіалбика, кхыча районий а цхьаьнда колхозашн совхозаша.

Фуд цуи бахьан? Из да хьайбашта лерттІа гІулакх ца дар, фермай болхлой къахьегам кхетамца аІашТехьа ца баккхар, хьалхалаттарий опыт шеррa йоарца ца яр, социалистически яхь формальчо делаяр.

Республика хьайбаш лелаДерий хьинар чІоагІа айдьлъ «1972—1973 шш. Іан замалахь хьайбай продукташ боахамера дийхьегаш алсамдаккхар духьа хьайбай боахама болхлой Ерригсоюзни социалистически яхь йоаржаярах» болчча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС соцамо.

Цунна жоп а душ республика колхозийн совхозийн хьайбаш лелаДераша шеррa яхь йоаржярай доахан дика Іангара дахара, Дахьенга шура, дудх дохкара укх шера план ханаа хьалха ххоачашъяра.

Хьайбаш лелаДерашта эттара хаалаГІа а бехкгочкамегІйола а ха я хІинзара яр. Хіана аьлча, продуктивность лох ца йолийташ, гІеш ца долийташ доахан Іангара дахарах тийша да шера план а соцмалистически декхараш а ххачашъяра.

Цудухьа хІара ферма коллектива сийлен декхар да йол, силос, ча, кьыдола а доакъар хьайбаша дикагІа дуаргдолаш минеральни подкормкаша, кхыча компоненташа кийч а деш телар. Хіанз массанахьа а кхьыстта теркам тІабахийта безз доакъарий хІара килограмма хкомбора, цох кхы хьала дикагІа пайда эпара.

Масала, из дика кхетаду Гудермесски района «Кавказ» колхозе. Тайп тайпара компоненташ техе, аьте, доакъар, кийчеча цехе Іанарца хьынг а дийх хьайбашта тел ча. Хіаьта из цар дика а дуъ. «Гудермесский» совхозе доахан дуга переработка ей юхеймача отходех кийчбаьчу муъана хдоаб. Из бахьан долаш духха концентрированни доакъар хходу цига.

Цхьабакъда, хьайбаш дика Іангара дахара керттердар да фермай болхлой къахьегам нийса аІашТехьбаьккхар. Цудухьа колхозийн, совхозийн кулгалхоь, партийни организаеш, бергиг коммунистан декхарийла ба пятилетка яттара йоарх1амегІарча укх шера планаш хоачашъяра хьайбаш лелаДераша юкъе шеррa социалистически яхь йоаржее, ерригача торонех пайда эпара уж оарцагІбаха.

Хіанз чІоагІа йоарх1аме да доакъара хкомбар, из хьайбаша дикагІа дуаргдолча тайпара кийчаг, фермашка лерттІа санитарин порядок оттаар, дика хьала доаханна а Іодьыча Іаьсашта а доагІача тайпара гІулаах дар.

КПСС ЦК, ССР Лаккехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, ВЦСПС соцам тІа бенгал ма дакъхара, къьыстта теркам тІабахийта безз толамаш йолча хьайбаш лелаДерий опыт шеррагІа йоаржярах, дикагІйола балха методаш юкъехьалъора.

Хохч-ГІалгІайчен хьайбаш лелаДерий ерригча торонаш и продуктивность лох ца йолийташ дахан Іангара даха. Хіанз керттердар да царех бизза пайда эпар. ТІакхха аІашТехьдаргда укх шера тІаийна доккхий декхараш толамна кхоачашдо.

Юрта боахаме хьалхалаттарий республикански собрани

Юрта боахаме хьалхалаттарий республиканскн собрани хилар самардийнахь КПСС обкома политически дешара ПІагІа. Цига дакъа лаьцар республика колхозийн совхозийн хьалха латтараша, «Сельхозтехниказ объединенеи, хин боахамен заготовительни организацеи, промышленни предприятеи, Іилма - тохкама станцеи боахлоша, партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацеи виканалша, кепайлоизон, телевиденне, радно боахлоша.

Собране дакъа лоацаршта юкъе ба хьаьший — Нохч-ГІалгІайченца яьл лелаеча Дагестански, Къабаксда - Хіирий АССР-ийн Украински ССР Херсонски областеи делегацеи.

Собране ла а дийгІа йийпар «1972 шера итоГаш 1973 шерарча республика юрта боахама болхлой декхарехь» КПСС Нохч-ГІалгІай обкома хьалхарча секретара С. С. Апрятинна яь доклад.

Докладаз лаьца йолленнача пренешка къамаьлаш дир нн. Г. Г. Самарске — КПСС Шелковской райкома хьалхарча секретара, Х. Сидова — Шкьла района «Целина» совхоза трактороно-полеводически бригада бригадира, В. Ф. Якушина — Урус-Мартана района Мичурина цІерагІча совхоза керттерча агронома, Ю. В. Сухорукова —КПСС Грозненски райкома хьалхарча секретара, М. Абдулаевас — Ножай-Юрта района Шерипова цІерагІча колхоза эпеньеваче, Н. Д. Дахаева — — КПСС Ведана райкома хьалхарча секретара. Г. С. Стрельченкос — Украина КП Херсонски обкома секретара, Х. Х. Плиева — Наьсарен райисполкома председателла. Г. Ф. Пальчикова — «Гроздетехмаьлодь» объединенин пачальника. А. - П. Д. Умалатова— Дагестански АССР Министрий Совета председателла, В. А. Цыхно — «Ассинский» совхоза вокхгалгІоачча агронома, Н. Р. Белянова — Къабаксда - Хіирий АССР Министрий Совета председателла заместителла, А. П. Харинова — Ачхой - Мартана районера «Новосельский» совхоза директора.

Собране 1973 шерара Нохч-ГІалгІай АССР юрта боахама болхлой социалистически декхараш ТІа а ййцар, Дагестански АССР, Къабаксда - Хіирий АССР, Украина Херсонски областа лаьттан деладераша пІаХо социалистически яхь делае а лаьрхІар.

Собрани чакхйоалаш КПСС обкома хьалхарча секретара С. С. Апрятинна СССР Лаккехьарча Советa Президиума цІерагІа Дагестански АССР, Къабаксда - Хіирий АССР, Украина Херсонски областа лаьттан деладераша пІаХо социалистически яхь делае а лаьрхІар.

Хьинаре къахьегаргда вай пятилетка кхоалагІча шера

Хіара шера хьайбашкара дукхагІа продукташ яхара кхоабаш лоатгабеш лакха хьоххамаш гойташ къахьег Сунженски района «Заветы Ильича» колхоза хьайбаш лелаДераша.

ДІадахча шера а дика гІулакхаш карагІдийнад царна. Шура яккхара шера план кхоачашъяра яьржача социалистически яхье хьинаре даккъа доапаш хьайбагІа колхозе хьалха латта доярка Фаргиева Марем.

ДІадаха шу чакхдоаллаш планаш ше тІаийца социалистически декхараши тІехьхоачашдаьд, кхы а лаккагІа хьоххамаш дика лаьрхІа хьалхарча денношка берриг иш тІабахийта дІадолладьа цо керда шу.

СУРТА ТІА: Сунженски района «Заветы Ильича» ихача колхоза хьалха латта доярка Фаргиева Марем.

С. Хажиева сурт.

ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДЕРГДА

Дикача хьоххамашца чакхдьакхар тха мастерске коллективо 1972 шу.

Совхоза директеи партКомеи могьашъя гурахь - Іай техника тоъяра оттаьча план - графика ха хьежжа ДІадахача шера йиъларГча квартале тайп - тайпарча маркех йола 20 трактори тІехьатосса инвентари тоъе ешаш дар тхо. «1973 шера йлати кхы йола лаьттанцара йоала продуктаи дукхагІа ихар а кийчъар а дуъба юрта боахама болхлой Ерригсоюзни социалистически яьл йоаржярах» бола КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соцамо деган дйдьа мастерске болхлоша керда социалистически деклар тІаийнар 1972 шу чакхдоалаш планаз совгІа пхиъ трактор тоъе.

Шолг декхар тІехкхоачашдир мастерске болхлоша. 26 трактор тоайпр дар. Кхоачашйир комбайнаи тоъяра план а.

Из толам бакхкхаш кхычарна масал а телаш къьыстта дика къахьийар Алероева Либас, Чабиев Иоазханан, Чертоев Хьесна.

Бехкгочкамен докхийни декхараш латт 1973 шера мастерске коллективана хьалхашка.

1973 шера йхашкарча балхаш ша ший ханнаьки тІехдикеи техника кийчъяра Гудермеса районен «Сельхозтехника» Шьала районе юкъарча объединенеи механизаторий, инженерийни техникийн, колхозий, совхозий коллективаша Нохч - ГІалгІай АССР массабоча механизаторанца да дьа кхайдарал хьал - а лаьца ййслагІча пятилетка кхоалагІча шера керда социалистически декхараш тІаийнад мастерске коллективо. Йиъта, ерригача трактораи 23 феврале, сеялкаш, похараш, культиватораш, кхыйнга юртбохама инвентарь 1 феврале тоъяь яккха дош денна.

Укх Іайи бІаьстан юкъеи 25 механизатор кийчвергда, 20 механизатора квалификаци лаккъерьяь.

ТІаийца социалистически декхараш кхоачашдара низ кхо цабеш къахьегаргда тха мастерске бартпайча коллективо. Хіаьта уж декхараш кхоачашдергнарах шех ваг со.

Х. АЛЕРОЕВ,
Магіалбика района «Ингушский» совхоза техника тоаъча мастерске заведующи.

ПРОМЫШЛЕННИ РАЙОНА КЪАХЬЕГАМХОЙ ДОШ

СССР хьаьж Нохч - ГІалгІайчен автономеи 50 шу дузара наьхьболхаш юбилейни социалистически декхараш толаме кхоачашдьа Заводской района нхаъьегамхошка.

Промышленни продукцина реализаци яра шера план 1972 шера 27 декабре кхоачашйир районо. ДІадахача шера планаа совгІа реализаци яьй 6 милиион сома маьха йолча промышленни продукцина.

Хьалъяь а йьхиха, болх бе йолаялийта мара ца езаш дІаенай А. Шерипова цІерагІча Грозненски мехиндьатта чанхдоахача заводера карбамидни депарафинизаце установна комплекс, промышленни предприятеша зараухуа бІаха хий денненн бийсаннеи 119 эзар кирпичеи метрага кхоачаш цІенде низ хургбоаш долаХий цІенду гІирсаш, кхыйнга объекташ.

1973 шера — ййслагІча пятилетка хоадаибеш дапча шера задането йиъзза кхоачашъе лаьрхІа ба района къахьегамхой.

Н. ОСИПЕНКО,
КПСС Заводской райкома секретарь.

О. ДРОБИЗКО,
Заводской райисполкома председатель.

СИГАЛ ГІОЛЛА ЛЕЛА НЕМА ДОДАДАРАХ УГОЛОВНИ БЕХНТОНХАМ, БАРА ХЬАНЬЕХЬАРА

СССР Лаккехьарча Совета Президиума УКАЗ

Сигал гІолла йолдача чурчеи дуъеи халкъашта юкъерчеи линемка гІолла нижь беш кхерам йІенигагІа хилийтар, сигал гІолла лелача кеман тІарча пассажирни экипажий членийн вахарн унахьеи чоагІагІа йоараер духьа СССР Лаккехьарча Совета Президиумо соцам бу:

1 Лаьтта латташ е нижь беш дола сигал гІолла лела кема дададарах хьал шеррагара итт шерага кхаччалца чувоалаъеш ха якхха суд ешт хилар оттадолда.

Лаьтта латташ е нижь беш дола сигал гІолла лела кема низ баь е кхерам тІатесса дОладарах е додаде дагаъь ту тайпара кема дІадаькхарах, е сигал гІолла додача кемана аварн ярах е кхы тайпа докха зулам далийтарах пхе шеррагара пхийтта шерага кхаччалца ха йоаккхаш лаьца чувоаладе суд ю е доалаъеа мел йола хІамаш дІа а йохаш топаш техе нуъ.

2. ХьалхагІе лаьрхІа хІама а доацан, укх Указа 1 статья тІа белгалдаьхха зуламаш кхайлдаьхьарах — лаьца чувоалаш якхха пхе шеррага кхаччалца е неправительни балхаш де цхьаь шеррага кхаччалца ха тох.

3. Укх Указа 1 статья тІа белгалдаьхха зуламаи де кийчлуга е дьала хийча хоам ца барах — лаьца чувоалаш якхха кхаь шеррага кхаччалца е неправительни балхаш де цхьаь шеррага кхаччалца ха тох.

4. Союзни республикай Лаккехьарча Советий Президиумашта тІадуллада укх Указага хьежжа дагадеанаш дола тІатохараш союзни республикай законодательстваца юкъехьолга.

СССР Лаккехьарча Совета Президиума Председатель
Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лаккехьарча Совета Президиума Секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1973 ш. 3 январь.

ХЬИНАР ДОЛА ДОЯРКА

Сатоссаш латт. Керда хьахуча ди кхайкаден кошка боргІалаш Іех. Менте пружина ца цІовзийта гІеррам бІайІача вопраГа кІалара шоргтига урахов Лиза. Шаб тІера якхха кадай - маьженаш хьоло. ТІакхха кулг-юхь а диле сиса барзкъаш тІадувх. ШагІара ара-яла наІаргахьа йолаелча пашна безаме оаз хезар Лизайна:

— Хіама да дуаш ма гІулахь. Шийла хьалдаІа хьалгІетта пишка тІа ноанал деш хьувача кашна цатоам ца бар духьа феттал йохае хІама а хьаьлла дахьа яха ярашлар Лиза.

Духха ха я цо Грозненски район № 3 йолчь совхоза шурийтоварни ферме болх бу. Массанел хьалхагІа ферме хьайбаГІа, новькъостий хьабяхалеъьа бохх дІаболабара эша кийчо, йий йоал Лиза. Леша ягІача хана безабелар пуина хьайбаш лелаДерий бохх. Школера цІаеча кхыйола йийнгаш санна ловзаш а ца делаш ферме йодар Лиза. Зувра цо дояркана доахан мишта кхоаб, деттт, кхыдар. Долла хІама гуш йолча пачас къоабалабир ший йоло харжа лаьрхІа кхъьегама ницъ.

Бархі класс чакхъьякхача балха дІаэна аьнна ферме йоагІа Махматхаджиева Лиза.

Кхоначча йоьа кІирвенна бІарахьож бригадир. «Селла кхонача цунна доярканла болх булургбийхьоГІ» яхаш шех вар из.

— Балха хьаьца из. бригадир, дика доярка - хургьа цох, — аьлар цхьаь доярка. — Даим ферме иха йийиг дагабоагІий хьодаьлар. Кходен дикагІа дуаргдолча тайпара дехкар Лизас доакъар, цхьаь хана кхоабар, деттар уж.

Цхьа шу дьаьча ферме эггара дукхагІа шура яьккхар Махматхаджиевас. СовгІага доше сахьат делар цунна. ТІехь-тІехьагІа кхы а онсарегІа кхъьег кхонача доярка. Совхозе метгел районе а дІайоза Лизай цІи. Цхьаь хана из ломаль дояркаш цунца дагабоза, цунгара хьокхам яйбу.

1970 шера «За трудовую доблесть» яха медаль елар Лизайна. 1971 шера шура яккхара районе яьржача яьле кхоалагІа моттиг йоаккх цо. Хіаьта бархіагІча пятилетке хьинаре болх барах Къахьегама Шеча Байракха орден елар ноччий йоІа. Дезача совгІата хоп луш кхы а лаккагІча толамашка кхача тІерташ кхъьег Махматхаджиевас.

Хьайбаш лерттІа Іангара дахарн царгара духьагІа продукци якхаьр духьа яьржача Ерригсоюзни социалистически яхьа майра юкъъяькай Лиза. ССС-р Нохч-ГІалгІайчен автономни хьаьж 50 шу дузача юбилейпта, ййслагІча пятилетка кхоалагІча шера дикача толамаша накъаера Махматхаджиева Лиза. Социалистически декхарех 2500 килограмм мара еаца ешача хІара кхоабача Іаттагара 3330 килограмм шура яьккхай цо.

Кердача шера керда декхар тІаийнад Лиза: 1973 шера хьалхарча ах шера хІара кхоабача Іаттагара 2000 килограмм шура якхха. Хала дале а хьинар дола дояркана кхоачашдургда из.

ТІехкина хьайбаш лелаДер хиларах тарра юкъарча вахаре а докхха даьхьа лоап цо. Цун сийтеча юртахошца юрта Совета депутатолла хержай Махматхаджиева Лиза.

В. ШАВХАЛБИЕВ.

ПхезлагIа хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета йиълагIа сесси

1973 ШЕРА НОХЧ - ГIАЛГIАЙ АССР ХАЛКЪА БОАХАМ ДЕГIАБОАЛАБАРА ПАЧХАХЬАЛКХЕН ПЛАНАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА

ЗАКОН

Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совето соцам бу:

Статья 1. Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совето хьачуеина 1973 шера Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Паччахьалкхе бюджет доходаштен расходаштен 116229 эзар сом а долаш чIоагIйо.

Статья 2. 1973 шера Нохч - ГIалгIай АССР Пачхахьалкхен бюджета паччахьалкхени кооперативни предприятешкерен организацешкерен хьатIаденаша доходаш — оборота тIара налог, пайда тIара ю отчисленеи, керттера производственни фондеки оборотни средствеки тела ахча, пайдах хьоялнеи, муька ахча, доходна тIара налог, социалистически боахамгара йоагIа кхыйона доходаш — ерригаи а лаьрхача 92641 эзар сом долаш чIоагIйо.

Статья 3. 1973 шера Нохч-ГIалгIай АССР Паччахьалкхен бюджетера халкъа боахама финансировани эрга — промышленность, юьта-боаман, нахьийн боахам, чуйеча цIенойкоммунальни боахам, бувзам, халкъа боахама хIхьалора доджъош дIахо дегIаоьлалларга — дIабохийта ерriга расходаш 20943 эзар сом долаш чIоагIйо.

Статья 4. Социалийно-культурни мероприятента — массане а дешача школаштa, юкъерча специальни дешара заведенешта, IилмI-техкама учреждешента, библиотекаишта, клубаита, театрашта, кепайоазонна, просвещенеи культурни кIихьа мероприятенеи; больницаишта, берий всемта, санаторешта, ужхлIеиш лоарареи физически культурни кIихьа учреждешента: пенсешташ пособешташ хIхьекеи дерриге эхча 90952 эзар сом чIоагIйолда 1973 шера Нохч-ГIалгIай АССР Паччахьалкхен бюджете.

Статья 5. 1973 шера Нохч-ГIалгIай АССР Паччахьалкхен бюджетера паччахьалкхен IаьдалеI паччахьалкхен управленеи органаш дегIаоргIа дIадохийта ахча 2953 эзар сом чIоагIйолда.

Статья 6. 1973 шерара Нохч-ГIалгIай АССР республикански бюджет пхоьалгIачу доходашта расходаша а лаьрхача 34222 эзар сом долаш а 1971 шера 1 январе кассе юкъедуза оборотни ахча 1500 эзар сом дола ш а чIоагIйойла.

Статья 7. 1973 шера районийн городийн бюджеташа юкъедуза доходаштен расходаштен дерриге а лаьрхIача 82007 эзар сомма 1973 шу чакхдоалеш ю бюджеташка юкъедуза оборотни кассени ахча дерриге а 3 миллион сом, цу дакъе дIа-юха дийхьа ча уьк боарамеи долаш оттайойла:

	(эзараш сомаш)
1. Ачхой-Мартана район	3415
2. Ведана район	3510
3. Гроозненски район	1813
4. Надтеречни район	4450
5. Наьсарен район	3090
6. Наурски район	3415
7. Ножай-Юрта район	3510
8. Советски район	1813
9. Сунженски район	4450
10. Урус-Мартана район	3090
11. Шаьлa район	5750
12. Шелковской район	3090
13. гор. Грозный	30430
14. гор. Гудермес	4860
15. гор. Магlалбик	3884

1973 шера районийн городийн бюджеташка потребительски кооперацие организацеи розничии товарооборота хьежжа оборота тIара йоахача налогашера кхы тIа а уьк боараме ахчаш хьавудала дезаш хилар оттадеш:

	(эзараш сомаш)
1. Ачхой-Мартана район	1466
2. Ведана район	2031
3. Гроозненски район	2718
4. Надтеречни район	1385
5. Наьсарен район	1813
6. Наурски район	300
7. Ножай-Юрта район	2485
8. Советски район	1359
9. Сунженски район	618
10. Урус-Мартана район	2498
11. Шаьлa район	3095
12. гор. Гудермес	759
13. гор. Магlалбик	1577
шеюога а	21104

Статья 8. 1973 шера Нохч-ГIалгIай АССР районийн городийн бюджеташка дIаучуьра йоахача налогашера оборота тIара йоахача налогашера уьк боараме:

	Дlаучуьра ахча проценташ доаръIаш	
	Бахача нахагара йоахача подоходни налога шара	Оборота тIара йоахача налогашара
1. Ачхой-Мартана район	100	100
2. Ведана район	100	100
3. Гроозненски район	100	100
4. Надтеречни район	100	100
5. Наьсарен район	100	100
6. Наурски район	100	100
7. Ножай-Юьста район	100	100
8. Советски район	100	100
9. Сунженски район	100	100
10. Урус-Мартана район	100	100
11. Шаьлa район	80	100
12. Шелковской район	100	15,9
13. гор. Грозный	22	11,8
14. гор. Гудермес	100	100
15. гор. Магlалбик	100	100

б) кооперативним предприятешкарен обществешни организацей хозорганизацеи йоахача подоходни налогах, колхозашкара йоахача подоходни налогах, юрубашкара налогах, къам доходах, берщу доходех, цIьаьяга, кIезига берашу долча СССР граждамашкара йоахача налогах, 1973 шерарча ахчаи-хIамаи лотереех хьачучелача ахчашгара 100 процент;

в) 1973 шера йоххачу 3 процент кхаж боагIача Паччахьалкхен чурча-завмах хьатIаденача ахчах 50 процент;

г) кооперативни общественни организацеша хIамашта шоай лоIамагIа страхованеи ярах, декхарийла а болаш пассажирашгу транспорте страхованеи ярах, некхар а дац тIаIожажьча страхование кхыча тайпанах 1973 шера хьатIаденача ахчашгара 10 процентни бахача наха хIамашта страхованеи ярах хьачучелача ахчашгара 50 процентни.

Нохч-ГIалгIай АССР республиканскеи бюджете дIаучуьра ахча РСФСР Гражнефтеснаба Гроозненски Управленеи оборота тIара йоахкхача налогашера 27 процентни «Ростекстильторга» Нохч-ГIалгIай республиканскеи торговни база оборота тIара йоахкхача налогашара 70 процентни чIагIдолда.

Статья 9. Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета дIадуллалда Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета планово-бюджетни отраслешни комиссей заключенешка хьахьехьача, 1973 шера Нохч-ГIалгIай АССР Паччахьалкхен бюджетах лаьца хьа предложенешнеи замечанешкеи, хIаьта ишта Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета заседане депутатна тIейначу предложенешнеи замечанешкеи хьожжага, царех лаьца йоагIаш йолча решенеш тIаэшиларга, Нохч-ГIалгIай АССР министерстваи ведомствайн доходийн расходийн балансашташ сводни отчеташтни юкъе, республикански бюджета юкъе, районийн городийн бюджетаишта юкъе, IаьдIа, нагахьа саннг дахьанна па дола — ерригача паччахьалкхен юкъарча доходаш тIара еча отчисленеи боарамашта юкъе а Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совето 1973 шера чIоагIйоьча Нохч-ГIалгIай АССР халкъа боахам дегIаболабара Паччахьалкхен планаха хьежжа тоодаеш долаш.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный,
1972 ш. 29 декабрь.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА 1971 ШЕРАРА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН БЮДЖЕТ ИХОАЧАШЪЯРА ХЬАНЪЕХЬАРА ОТЧЕТ ЧIОАГIЬЯРАХ БОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА ЛАККЕХЬАРЧА СОВЕТА

СОЦАМ

Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккехьарча Совета **соцам бу:**

1971 шерера Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республикн Паччахьалкхен бюджет кхочамашъярах

	(эзараш сомаш)	
	1973 шера доходаши расходаши	1974 шера 1 январе кассе дуса оборотни ахча
1. Ачхой-Мартана район	3091	130
2. Ведана район	2737	120
3. Гроозненски район	4589	210
4. Надтеречни район	2506	105
5. Наьсарен район	3924	175
6. Наурски район	3415	155
7. Ножай-Юрта район	3510	155
8. Советски район	1813	85
9. Сунженски район	4450	185
10. Урус-Мартана район	3095	175
11. Шаьлa район	5755	240
12. Шелковской район	3095	165
13. гор. Грозный	30430	800
14. гор. Гудермес	4862	160
15. гор. Магlалбик	3884	140

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ХЬАНЪЕХЬАРЧЕН ДЕПУТАТИЙ РАЙОННИ СОВЕТА ХЬАНЪЕХЬАРЧЕИ» «НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ХЬАХЬЕГАМХОЙ ДЕПУТАТИЙ ГОРОДСКНОЙ ГОРОДЕРЧА РАЙОННИИ СОВЕТА ХЬАКЪЕХЬАРЧЕЙ» НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАКОНАШТА ЮКЪЕ ХУВЦАМАШИ ТIАТОХАРАШИ ДАХЬАРА ХЬАКЪЕХЬАРА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗАШ ЧIОАГIДАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА

ЗАКОН

Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккехьарча Совето соцам бу:

1972 шера 20 апреле аралъяна «Нохч-ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий районни Совета къахьегамхой депутатий городерча районни Совета къахьегамхой депутатий городской городерча районни Совета къакъехьарчеи» Нохч-ГIалгIай АССР Законашта юкъе хувцамаш дарах» дола а 1972 шера 14 декабре аралъяна «Нохч-ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий районни Совета къахьегамхой депутатий районни Совета къахьегарча» «Нохч-ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий городской, городерча районни Совета хьакъехьарча» Нохч-ГIалгIай АССР Законашта юкъе тIатохараш дарах» дола а Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума Указаш чIоагIйе.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1972 ш. 29 декабрь.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ПАЧЧАХЬАЛКХЕН УПРАВЛЕНЕ ЦХЬАЙОЛЧА ОРГАНЕХ НХЬ ЦIЕРАШ ТАХКАРА ХЬАНЪЕХЬАРЕИ КОНСТИТУЦЕ (КЕРТТЕРЧА ЗАКОНА) 44 СТАТЬЯНА ДОАГГIАШ ДОЛА ТIАТОХАРАШ ЮКЪЕДАХЬАРА ХЬАНЪЕХЬАРЕИ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗАШ ЧIОАГIДАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА

ЗАКОН

Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккехьарча Совето соцам бу:

1972 шера 28 сентябре аралъяна «Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советера кепайоазонни управленеи» Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета издательствай, полиграфе, книжни торговле гIулаххашта йола управленеи ьъина цIи тиллараХ» дола, 1972 шера 6 октябре аралъяна «Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета кинофикане управленеи Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета кинофикане управленеи ьъина цIи-тиллараХ» дола Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума Указаш чIоагIйе.

Цунга хьежжа Нохч-ГIалгIай АССР Конституцена уьк тайпара тIатохараш юкъедалоьа:

44 статья «Управленеи нахалъикаш» яхача деношта хьалха уьк тайпара дешаш оттаде: «кинофикацеи» «издательствай, полиграфе, книжни торговле гIулаххашта йолчеи».

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1972 ш. 29 декабрь.

«НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА ПРОМЫШЛЕННОСТЕИ ГIИШЛОЙ МАТЕРИАЛИЙН УПРАВЛЕНИ А НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР. МИНИСТРИЙ СОВЕТЕРА АВТОМОБИЛЬНИ НАЬНЪАШ ДЕХНАРЕИ ТОАДАРЕИ УПРАВЛЕНИ А ДIАЯККИХАРАХ» ДОЛА А НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР КОНСТИТУЦЕ (КЕРТТЕРЧА ЗАКОНА) 44-ЧЕИ 63-ЧЕИ СТАТЬЯШТА ЮКЪЕ ХУВЦАМАШ ДАРАХ ДОЛА А НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ ЧIОАГIДАРА ХЬАНЪЕХЬАРА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА

ЗАКОН

Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккехьарча Совето соцам бу:

«Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета промышленностен гIишлой материалийн управленеи а Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советера автомобильни нъаьнъашдехнарей тоадареи управленеи а дIаяккихарах» дола 1972 шера 21 декабрера Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума Указ чIоагIйе.

Цунга хьежжа Нохч-ГIалгIай АССР Конституцена (Керттерча Закона) уьк тайпара хунцамаш юкъедалоьа:

44 статьяна юкъера ер дешаш дIадаха: «Гlишлой материалий промышленность», «Автомобильни нъаьнъаш дехнареи тоадареи»;

63 статьяна юкъера ер дешаш дIадаха: «автомобильни нъаьнъаш дехнареи тоадареи».

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1972 ш. 29 декабрь.

НОВ. Н. К. БАЙБУЛАТОВ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛА ЗАМЕСТИТЕЛАЛЛА ХЬОЖАВАРА ХЬАНЪЕХЬАРА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ ЧIОАГIДАРАХ БОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА

СОЦАМ

Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккехьарча Совето соцам бу:

нов. Байбулатов Надирбек Керимович Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председателна заместителлача хьожавара хьакъехьа 1972 шера 10 июле аралъяна Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума Указ чIоагIйе.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1972 ш. 29 декабрь.

НОВ. В. Ф. ШАНИН НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА ИЗДАТЕЛЬСТВАЙ, ПОЛИГРАФЕ, КНИЖНИ ТОРГОВЛЕ ГIУЛАНХАШТА ЙОЛЧА УПРАВЛЕНЕ НАЧАЛЬНИКАЛЛА ХЬОЖАВАРА ХЬАНЪЕХЬАРА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ ЧIОАГIДАРАХ БОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА

СОЦАМ

Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккехьарча Совето соцам бу:

нов. Шанин Владимир Федорович Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета издательствай, полиграфе, книжни торговле гIулаххашта йолча управленеи начальникалла хьожавара дола 1972 шера 28 сентябре Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума Указ чIоагIйе.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1972 ш. 29 декабрь.

НОВ. И. С. ПОДНЕБЕННЫЙ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА КИНОФИКАЦЕ УПРАВЛЕНЕ НАЧАЛЬНИКАЛЛА ХЬОЖАВАРА ХЬАНЪЕХЬАРА НОХЧ - ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ ЧIОАГIДАРАХ БОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА

СОЦАМ

Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккехьарча Совето соцам бу:

Нов. Поднебенный Иван Стефанович Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета кинофикане управленеи начальникалла хьожавара хьакъехьа 1972 шера 6 октябре аралъяна Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума Указ чIоагIйе.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1972 ш. 29 декабрь.

НОВ. Б. М. ГОРДАНОВ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СУДА ЧЛЕНАЛЛА ХАРЖАРАХ БОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА

СОЦАМ

Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккехьарча Совето соцам бу:

нов. Гордановн Мажита Бахьаудиш Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча суда членалла харжа.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1972 ш. 29 декабрь.

IилмI-техницески прогресс сихъяра

В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ НТО юхьхьанъара организацо 370 член ва. Организацина чубоагIа 9 цехни организаци. Парна куьгалду НТО цехови Советаца. 21 сар чувоагIача НТО заводской Совето куьгалду заводской организацена. Совете болх беш я 7 секци. НТО юхьхьанъара организацеи Советси берригача болх планаIа ихоачашбу.

Дlадаха шера иийь бетта отчетни собрани хилар общества. Нига итогаш йир бабча балха, дIахо ле лезачуи достам белгалбир. Цу шера бъ болх тIаберзабъ бар производства техникоекономически хьоьхамаш тоадара, технически прогресс яра инженерно-технически хьалха латтачеи болхлой вижаш оарлаIалхара а, завода болхлой технически кхетам лакхбара а.

Инженерно - технически болхлой производстве хьалха латтарийн хьинар айзара а, производство эргаьккха тоаъча уж хьипарегIа юкъеозара а лаьрхIа дIадахача шера март бетта НТО Совето чIоагIа а ъь тIайпар социалистически яхь йоаржараХ йола положени. Цу тIа белгалъялбар болх бар хилар ерriна даридоаца керттера гIулаккаш, яхьа хьалаш, планаш ихоачашъяра тIахьожам лоаттабара порядок, Социалистически яхье котбальнараша премеш оттаелга. СССР хьаьъ 50 шу дизара сийна башха-дика толамаш кийдара яхь йоаржаеш бокха организаторски болх бир цехаика. Тlайпар социалистически декхараш. Цу яхье дакъа лоцаш вар 91 инженерно-технически болхлоп производстве хьалха латтарн. Творчески социалистически декхар тIайпар ерriгача обществас а. Кlезига болу бабаш общества членаша хьалхаика отгIадаь декхараш толамца кхоачашдараи, дикагIдар. пийдане-гIдар балха юкъедоаддараи. Керттерча инженера заместитель нов. Тимофееви, ПКБ начальника заместитедь нов. Априщеви, № 1 йолча цеха начальник хинна нов. Хаджиеви кхыбараи чубоагIа, перрига а 12 сагах латтача НТО члений группо ерганькха тоайир цхьаи атмосферно - вакуумни установка проект, цу гIулакха дIаи тIахьожам а доаттабир цар. Хlинз цу установко тIехьхара балхаш чакхдохаи латт. Кастта болх бе йоалаурглы из. Установка эргаькха тоаяр бахьан долаш 10 процент лаххургда цо чакхдоаха межкдалъта.

Завода НТО членаша кхоачашде зерхIараи алхха тахаларча. ден декхараи хинна Iап. Завода куьгалхой керте а болаш 20 сагах латтача НТО члений группо кийчьыл 1976-ча шерага дIакхачалца йолча хана технологически установкаи ергаькха тоаяра йола перспективни план. Процессаш эргаькха тоаяра кхына цу плана тIа белгалъялъ да къьлбагама опсарде лаьхьелга, производства процессашта механизацин автоматизацин елга. Хlинз а духха балхаи кхоачашду НТО членаша производства процессашта автоматизаци еш.

Дlалахача шера НТО члений новьхостача шин установке дIаделадир продуктай дикала тIахьожам доаттабара йиззе автоматизаци елга. Дlахо йолча хана автоматизаци ергьи кхыча установкашта а. Цо торо хулийтарша продукци дикал дахъь, кхъьхьарама опсарде дегIайолаве.

Из болх дIаболабе яггара хьалха дагадехар ва завода НТО член хинна нов. Стелахин. Московскии Ленинградскии СКБ АНН болхлоща бувзам а доаттабеи, цига командировке а водаи духха гIулакхаи чакхлаьдар по автоматика схемашта проекташ увттаеш.

Юххьанцарча организаце ший членаш командировка бохийт вайчарна тара йолча предприятей толашгIа йола балха опыт хьIомара. Масала, дIадахача шера тайп-тайпарча командировке — Москве, Уфе, Волгограде, Саратове, Мангевке, Омске. кхычхьа а хиннаъ НТО 10 член. Омичей а уфимцай а опытах пайда йийар лакхе вай йийца атмосферно-вакуумни установка эргаькхха тоаеча, хьалха автоматизаце хьакъехьарча саратовацай опытах пайда йийар резервуарашкарча механизьта боарьм бистарап йолаш йхарап. Из болх чакхдоьккхар 20 резервуарин паркашка.

НТО юхьхьанцарча организаце хьалха цу техника а тоалагIара технологи а багаха юкъейоалаяра дIаяочча Ерригсонски общественни хьажар». 1969-ча шера деиа цига дакъа лоацаи я из. Хlара шера цунна ду мехкдалъта газовни промышленносста НТО правлене грамотаи, хьалхара мотиганаи а хьожаеш, ахчан премеи а луш.

НТП НТО правлене IIч-ча Плеиума соцам тIа белгалдалъкха да инженерно - технически болхлойн производства новаторийн кхетамаи гоязали дIахо лакхъара ма хулла гIо-новькъостал де дезилга. Из соцам ахоачаи а беш, заводе вIашагIъехкар балха говзаи лакхъо нурсаш. Цига Iомалуш хинна 600 совгIа болхло, хIалта кхъьхьарама дикагIа методий школашка дийца вахнаи 106 сар. 103 инженерно-технически болхлоч дийнад тайп-тайпарча курсашка, царех цхьабараш хинна дешара институте Iомалуш. 120 инженерно-технически болхдоччо дийнад НОТ-а ларде, производства экономика, къьхьегама законодательство Iомадеча курсашка. 14 сарс шоай говзал лакхъьлй мехдалъта институте, хIалта 5 сагс — англиЙски мотт Iомабеш.

Заводе болх беш я технически прогресса халкъа университет. Цу университета планах йаца бетта техничеси темаех йола тайп-тайпара лекцеи еша ухзаа боагIа Гроозненски мехкдалъта института керттера преподавателаи, ГрозНИЙ а Гипрогрознефта а специалистаи. Университете деша Iомалуш 200—220 сар ва.

Нул совгIа НТО члений низаца завода цехий коллективашта хьалхаика лекцеи ем тайп-тайпарча темаех. Уж тайна лекцеи хинна 120, Царга ладуьгIаи хинна 1970 сар.

Продукце дикал лаьхьара доаръIам а беш, НТО Совето дIадахача шера дIайийъар белгалъялча темах йола техничеси конференци. Цига дакъа чIоацаи хинар 170 сар.

Завода НТО юхьхьанцарча организаце балхах дувца. духха хIамаи да. Хlалта из дац тха балха деррига хIама кхоачам болашш дикеи да яхилга. Общества балха тIа духха кхоачамбоацаран да хIанз а чIеть. Цу хьакъехьа дийцар чакхьалънача отчетни собрание. Из да деррига инженерно-технически болхлойн производстве хьалхле лаеларни НТО балха юкъе ца озар, общества цхьабоча членаша, цехови Советаша, секцина завода юкъара гIулаккаш кхочушдаре дакъа ма лапар, хьалхаика отгIаь планаш йизза ихоачашъе тха вIашгIехьа ца далар, тхо яраи санна йолчу кхыча заводий толашгIа, дикагIа дар хьаломаделга хила доагIача бесса дIаоттанза хилар, ишта кхыдараи.

Заводской конференце дийнар кхоачамбоацаран, уж дIадахара де дезаргаи белгалдар.

Уж деррига кхоачамбоацаран дIадахар, предприяте технически процесс сихъяра гIулаккха Iилмашехническии общества доарухIам лаккбар — общества члений Хьакъара керттера дехар.

Р. А. МАРТИРОСОВ,
В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ керттера технолог, НТО Совета председателна заместитель.

Хьинаре къахьегаргда, тIехдика дешаргда

КПСС XXIV съезда исторически решенеи ихоачашъяран ухх деношка вай деллъ СССР хьаь ах бIаь шерара юбилей де доаттача таймара белагладжкхаран соавка къ.новаш доаттабаьча республика юхъьанцарча комсомольскн организацеша 25 декабреча дбиз 28 декабре ихачъаца шоаш чакхъяхъачи Ерригсоюзни комсомольскн собранешка шера бабча балха итогаш йир, керда социалистически деккарап тIаийнар. «Хьинаре къахьегарца тIехдика дешарен белгалдоакхкаргда пятилетка хоадамболашгIа дола шу» яхача девизгIа еш хинна уж собранеш пайдане хургIойча тайнарен комсомольцийн кагирхойн белам тIаюзашн чакхъьабар республика ерригаш хIана яц аьина йолча комсомольски организацешка.

Ерригсоюзни комсомольскн собране повестке даттар: СССР хьаьах бIаь шу дизарна Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета, СССР Лаккхьарча Совето, РСФСР Лаккхьарча Совето яьца тержиестешн заседане документашкарча хьадоагIа хIара комсомольски организацие деккараш.

Дуккхача юхъьанцарча комсомольски организацешкарча кагийча нахен мехкарашен цу собранешка шоашкара дукха пайдане поччнан гойтар. «Сунжанефтьъ» НГДУ катирхочна пятилетка ихоалагIча шера план конституне Дн къятIаотташ хIоачашъергьа яьна дош делар. «Комсомола хIомбара фонде» дIакхоачIргда 5000 тонн мехкадьтта, 150 эзар кубически метр газ, 18 эзар киловатт сахьат электроэнергн кюерзьа. Дукха башка тIулакхаш чакхдаха лаьрхIар цу района Кирова цIерагIча колхоза кагирхоша а. Шоай собране цар комсомольско-кагирхой тракторни бригада членаш тIоагIбир. Колхоза доакъара цех хьаьъ.елга района ударни тIишло дархIа аьина кхайкара дир цар.

Безаме чакхъьяьар комсомольски собранн Надтеречни района «Кругловский» яхача соавхое, Къаьхегама Цieча Байрахьа орден лелаеча нов. С. Абдулхажижевас кулгаддуча комсомольско-кагирхой бригада уьх кararча шера хIара гектара тIара 100 центнер комсан чуоца деккар тIаийнар, дIадахача шера гектара тIара 73 центнер хиннача метте.

Соавка Юбилейни элак луш белгалъяьккай г. Грознера «Электроприбор» завода колектив. Партен правительстван шоай къаьхегама ишта лакха мах бароIоагIа дегаш айдена болаш къаьхегаш ба прибористан. Опыти говзаш йолча бокхкхгIарча нийса къаьхегаш бола кагирхой хIара шера нонагIа худ уккаьа. ЧIоагIа тIакъаш ба уж кердачух, дешара тIера ба, кест каста шоашкара дика инициатива гойт. Из цIаькказа а гучадалар комсомольцаш кагирхойн шоай Ерригсоюзни комсомольски собране вIашагIкхиттача хана. Цига цхьоалагIча цеха комсомольцаша Костоев Мухьмадан Назаров Владимирен чIоагIо йир шоашшера лаьрхIа тIаьнаш дола дехкараш советски кагирхой Ди дездеча 24 июне ихоачашдергда, аьина.

Дукха сийдола тIулакхаш дIаязде дага ба 1973 шера дIтовисе юртарча комсомольски организацеш эзараш болд кагирхой а. Цу цхьа.ъе шоай йош эалар Шалински района «Автурнихий» совхоза комсомольско-кагирхой бригада членаша а. Уьх шера шоаш делаеча кхай хIара гектара тIара 30 центнер хIа чуоца лаьрхIар цар, план 19,5 центнер йолча, фуальяьха хьажкIаш тактга тIара — 50 центнер, план 29 центнер йолча, цекара свекла гектара тIара — 230 центнер, план 200 центнер йолча.

Корта болаш кхамаьл дир шоай Ерригсоюзни комсомольски собране вIашагIкхиттача республика дешара заведеней комсомольцашен кагирхошен, 1973 шера чакхдахара хоадамбола декхараш хьалхашка оттадир цар шоашта. Ишшта, школаш дешархоша, кертера а лаьрхIа, дIаязйр: дешарах ахсташ хилар лаккле, производственни бригадаш болх тоаре, юхъьанцарча классай дешархоша лаккерча классашкарчар шефски новкъостад де.

Ерригсоюзни собранн йолча хана юхъьанцарча комсомольска организацешка цIенкашта дийнар комсомольцашгIен кагирхоштен юкъе бен бола массово - политически организаторски болх тоаре. «Пятилеткана — хьинаре къахьегам, кагирхой говзалн керда лехараш» яхача патриотически боламе кагирхоша дакъа лацарах дола лешаш.

Цу собранешка СССР хьаьь ах бIаь шу дизарна сийна кагийча нахен мехкарашен лелаьяьча яхьа итогаш йир. Дикагlйочча комсомольско - кагирхой коллективаш та, производстве хьалха латтача къонначарна комсомольскн совгIаташ делар.

ХЬУВКЪАМ ДИКА ХИЛИЙТАРА

Ялата культурай фиг бухуза ханеи уж чуоцашеи дIадахача шера гектара во хиннача Iадама хьалаша дика лохбир хьуьккам. Паччахьалкхенга ялат дохкара соиалистически деккараш районна къахьегамхоша дикка тIехкхоачашдалаьле а, 1971 шераца пайдиича пхи эзар тонн цIезигагIа ялат чудера района яхаи леладераша. IIезигагIа хилар Iаламъьяьл йоли чайн.

Района юртбоахама берригача къахьегамхошеи производстве хьалхалаттарашеи баьча балха анализо хьахьекхар къахьегама овсаркане лакхъяра райоие найда на эиаи дукха резерваи, тороиаи йисалга. Масала, райоие гIолла хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 20,8 центнер кIа чудера дIадахача шера, хIаьта «Червленский» колхоза А. Федюшкина кулгадеча шоллагIча бригаде хIара гектара тIара 32,3 центнер кIа чуиIибар. Ленина цIерагIча колхозерча Т. Каменске кулгадеча пхелагIча бригаде 25,4 центнер кIа кхедир 450 гектарах хIаране тIа.

Хьазиарга дай дуга. Райое гIолла хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 27,7 центнер мара чудиэзар из. Цхьабакъда, «Коминтерн» колхозерча Джанаев Iайибе кулгалдеча звеноис 395 гектарах хIаране тIара 42,8 центнер дуга чудера.

Краснодарски краи кхаи леладераша вай мехка берригача кхаи леладершка юртбоахама культурай лакха хьувкъам кхебара шерра социалистически яхь яьжжае аьина дах кхайкарадег тIара къоабалдеи, дIадахача шера юртбоахама культурашн кхеен шоашкара дагина гIалаташ кхIи мийсаргдоадаи мероприятеи чаях а яьиа, тешане лард еллар района кхаи леладераша 1973 шера чуиIаргболча хьувкъама.

Гурахь юв культурашн дIаерна лаьтта (иу тIа хьалха Iайийна хинна культура чуиIиане а) кийчде доладир, хIаьта хий деткаи долча лаьтташа (уж 10 эзар гектар да районе) чудуийташ хий техар. Лаьтта кийчдеин гурахь юв культурашн дIаювши фосфорни удобреи йиллар.

Бокхка теркам тIабахийтар гурахь юв культурашн дика хьувкъам луча сортий фу а тоссаш дIаера. Масала, кIа ахаиеп совгIа дар «Капка», «Аврора», «Мироновская-Юбилейная» эхача районе дика хьувкъача сортех дIадийра.

Ахка, гуйра екъа латтар бахьаи долаш хала дар гIурахь юв культурашн дIаера лаьтта лерггIа кийчде. Из бахьаи долаш дукха хI йIайир лаьтта кийчдера, пуиша ихьаиа гурахь юв культурашн агротехиически дикагIа йолча хаиашка дIа а ца юиш тIехьалъхар. ДIайийна культурашн ихьайочча участкашка но, иша боаиаи, иийлха тIаилар. Цудухьа азотни удобреиешца подкормка из бичча аланзар цу участкашта. Кхо эзар гектара тIа чакхбалькхар из болх районе.

Юртбоахама культурашта азотни удобреишца подкормка ара болх къьъстта дика чакхбалькхар РСФСР заслуженни агроном Е. Табаиков керттера агроном волча «Коминтерн» колхозе.

Лаьтта лаккерча тIоаиашкара декъа дар. Цудухьа вегетациоини хьиеане хий дуллиира вIашгIехьалъяькхар района дерригача болхаманиха. Харциии доахаи, догIаи хьиеане хий дettача установкаша чакхбоакхкар из болх. Лоа диллалъяьа 1200 гектара тIа цу хьиеане хий диала карагIдьлар района кхаи леладараша.

Гурахь йиийача культурашта тIаъьокъам доаттабеше а бIаьсти дердоачча болхашта кийчиу ба района кхаи леладараи. Заба аха деоаи хинна дерригача лаьтта аьжад. ДIадувьа боарамга дIакхоачадьа бIаьсти юрргIойча культурай фу. Органически удобреишца хьаьиадьа лаьтта.

Уьх шера планагIа 40 эзар тонн органически удобреии йилла ezaш бар кхапка района къаьхегамхой. Хьаьта пар хIаиаье 41 эзар тонн йиллай. Из болх дIахо дIаъьош ба.

Кхапка органически удобреии йиллара болх къаьстта дика вIашгIехьбаькхаб «Красный пахарь» колхозе. ХIара дийнахь лифетаи тIехьа а тайса юкъера лаьрхIача 17 трактор худ кхапка органически удобреии дIакхуъьош. Керттерча дакъье дуга дIадургдолча кхапка кхуъьа цар удобреии.

Во вIашгIехьбаькхкабаи органически удобреии йиллара болх «Коминтерн» колхозе а. ХIара дийнахь юкъера лаьрхIача 150—170 тонн удобреии юлл кхапка.

Пуица цхьаи цхьаъьолча бохамашка дукха ххоачамбоацаран ийбсдолийт» бIаьстан баллашта кийчо еча. Геттара кIезига органически удобреии дIайьхьай кхапка Ленина, Менжинске цIерагIча колхозашка.

Дукха иш тIабохийт, средстваш дIахеп оаха юртбоахама культураш дIера лаьтта кийчдеш. Цхьабакъда, цхьадолча боакхамаиа дIадув фу лаккача кондицеиIа дIа а ца кхоачаден доаду хьийга къа. Масала, юртбоахама культурашн шоллагIчеи кхоалагIчеи классегIа дола фу'а тоссаш дIаювши мотгIаи ийлсьу.

Цу гIулакхо хьахьокх фу кийчдара гIулакх тха-райоие во вIашгIехьдьяькхха хилар. Из бахьаи долаи фу цIерагIча цIерага паччахьалкхенгара ийде деоаи худ тоз. «Червленский» колхоза юртбоахама культурай фу кийчдара опыт йоллаше а.

Цхьабакъда, тха района берригача кхаи леладараи, специализташ бIубенна ба, ийлсьу кхоачамбоацаран юстар а доахаи, дIадахача шера пайда ца эиаи йиса резервашн торнашн балха юкъе а кхувлаи, юртбоахама культурашн дIера йIслагIча пятилетка кхоалагIча шера шоаш тIаийца декхараш толамца кхоачаше.

К. ФАФАНОВА,
Шелковской района юрта боахама управление иерттера агроном.

СУРТАША ДУВЦ

Шерагара шерага дуккхагIа тхьамка дIадув Ведана района колхозаша.

Тхьамка дIайийду пункт хьайийлла Ведана юрта, района боахамаита чIоагIа аьттув болаш да из паччахьалкхенга тхьамка екъа лист сихагIа дIаязара. Тхьамка дIайийеча пункте хIара дийнахьа района колхозашкара халдаина машиион латт.

Паччахьалкхенга тхьамка дIадалара план кхоачашъеи района боахамаита юкъе хьалха латт Карла Маркса цIерагIа колхоз.

Планал совгIа тхьамка дIадуув ба иу болхама колхозхой. Царел тIехьа биеан Ленина цIерагIча колхоза тхьамка леладераш. Тхъьь яьх тоин йолка есача цар план тIехкхоачашъкай. ДуккхагIа дола тхьамка тIех дикал йолаш да.

СУРТА ТIА: пункта заведуюнн Хаджебеков Мусурушин Ленина цIерагIча колхоза тхьамка леладу Гайтиева Куржан.

А. Кычикова сурт.

●

ХАБАРОВСКИЙ КРАЙ. Соахка дальневосточни сигал тIолла дукхха километрах никъ баьб края санитарни дикаи экипажаша. Цар маршрутаи тайгерча хьтедарий поселкашка, геологически партешка гIолла, саьрч леладераш, чарахий, чкъьарий доахараи боачча, метеостанцешка йоллаш хинна.

Опытни лораша сихха новкъостал ду хала памогаш хиннача паха, Охотски форда, Татарски пролив, Амура йисте гIолла яьжа дукххача юрташка бахача нахага профилактически хьаже чакхбоал. Медицински новкъостал дарга, самолеташ вертолеташ леляярга дIа мел додар паччахьалкхенга шийна дIатIаси.

СУРТА ТIА: краи районашка бахача кийчбенача хенд (аьттехьара аьрдехьа) операционни сестра Г. Л. Волкова, дор-медиатор Э. Ф. Филонова, хирург А. Г. Шмелев, вертолета пилот В. Н. Исаков.

Е. ШУЛИГИНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ХIАРАНЕ ДЕНАЛ А АЙДЕШ

КПСС членийн кандидатийн партийни документаш хуъьара кийчо еш йолча тха района юхъьанцарча партийни организацеша тIаиэ бокхха организаторски массово - политически болх чакхбоакхх. Партийни документаш хуъьара кийчо еча хана а, хIаьта уж хуъьача юкъа а

МУГІАРАШ ШЕРЛУ

МОСКВА. Союзий Цlеи Колонин залс оттаяча кердача шера елкя гоиаха сакъердаме я берашто. Уклада хъяшита дуиаибоагlа Гlор Далиян Снегурочкеи.

Школе каиикулаи йолча дежюшка Елка цlей лездева хургба эзараи къона москвичаша столица хъяшийи. Союзий Цlеи залашка бераштa аттракционаи, сакъердаме довзараи отталадъ.

СУРТА ТІА: кердача шера елкана гоиаха.

В. КУЗЬМИНЕИ,
В. ХРИСТОФОРОВЕИ сурт.
ТАСС фотохроника.

Къахьегамхонта коммунистически кхетам балара балха, цар хьинари низаши хлиъа боахама планаш ихочачашъяра тlадерзадеча тlехь-тlехьагlа лакхлуш боагlа клубай, культура цlеной, библиотекай лоарлlам. Цу дешашта хетабаь ба Йожай-Юрта районна культура учреждениа беш болха болх з.

Районна дукхагlа йолча культура учреждениа: культура цlеноша, клубаша, библиотекаша цоай болх производственни коллективаша айхха бувзам а болаш чахкбох. Цу гlулакхо, шеко йоацаи пайда лу культура учрежденеита а кхъьегамхоша коллективашта а. Кхъьегамхошца кхетама болх барa йохкха опыт Іоаный Зандакски юртарча культура Цlеи директора Амаев Иван Иванович, Сьасана библиотека заведуюце, Нохч-Пlалгlай АССР культура заслуженни болхло ахаци лелаеча Хажаханова Зарас, Мескетински юртарча библиотека заведуюце, Кхъьегама Цlеча Байрахха орден лелаеча А. Хамдиевас, ишпта кхычар.

Зандакски юртарча культура Цlагlа чувзьяначун теркам тlаозарбга йоккхача цифровой материалина, хоза кийчьыча агитатора уголоко. «Фу бахьан кхъосам лоаттабу Гатарина Цеpагlча колхозах!» — яхаи и из. Агитатора уголоко дувц колхоза хьайбай боахам дегlабоалабара планехи социалистически деккарехи. Укхаза я С. Кагиров керте латтача № 1 йолча бригаде кхетама болх беча агитаторий список а. Агитатораи ба культура Цlеи дегкагlа бола активистаи новкъостий Муржахатов, Мартункаев, Зидлова, культура Цlеи директор И. И. Амаев, ишпта кхыбараш а.

Массеек шу да культура Цlагlа вlашагlгьеллача художественни самодеятельностои мехкарехи кагийча нахаки латтача агитбригадаи болх бу. Кханнарча бокълиеи, формый кхъьегамхошеи чlоагlа сий ду агитбригада. Цунна юкъевоагlа 12 сар кхъьегамхой эгlара безагlа бола хьашший ба. Тайп-тайара я цар высту пленеш: хахараш, яллеш, лекцеи, беседаш, ишпта кхыларш. Агитбригада дог да орригача республике цlи хеза йола самодеятельни артиста Амаева Маша.

Колхоза кхъьегамхошца айхха бувзам лоаттабу культболхлошца З. Хажахановаи, А. Хамдиеваси, ишпта кхыбараш а.

Райене болх беш да 8 культура Цlа, 39 клуб, 3 йlа-хьа лела автоклуб, шоаштка библиотека. Беррига шоай болх юхьханнарча партийни организацеи кулгаца бу цар. Парна ишпта дика новкъостал ду моттигерча Сьасана, юхьханцара комсомольски организацеша.

Культура учрежденеша шоаш лелна беча балха кхъьсета терко ю КПСС XXIV съезда, цул тlехьа гlа хиннича КПСС ЦК Пленумий материалаш наха дlайовзийтара. Дlадахача шера цу темашта хетаъ ба бlаьш докладаш — ъьй, лекцеи ийlийай, беседаш. 210 тематически сайренаш ъьй, 4570 газетни витрина кийчьыйй.

Культура учрежденеи балха юкъе керттера моттиг дlалоаш СССР халкъъата юкъерча интернационални доттагlалла пропаганда.

Кхъьегама яхь йозржарга бе ча балхо республика кхыча районашцеи Дагестанацеи доттагlала традиционни буваамаш лоаттадаро, школьними кхъьегамеи кагиръхошта юкъе кхетама болх барo — цу дерригне наа гаргагlа бу. Чlоагlга кхотабу. Цуузла уж деттаси дlадахача шера дукха лекцеи ийlийай, беседаш ъьй. Цул совгlа музыкални радиотелевизионни передачашка коллективаша цхьа-на ладувгlилгга а вlашгlехьлаьхкхаа оаза. Салолама сайренаш, халхарий сайренаш чахкбох. Ишпта йоаххо юо районе кхъьехьгамхой теркам искусствена тlаберзабара эгlара массови йолча форма художественни самодеятельность дегlаихъувлара деша. Клубашкеи культура цlеношка бlаь беш я вокально-хоровой, драматически, музыкальни, хlапхара, ишпта кхыйола кружокаш.

Районна художественни самодеятельносто хьажара хьалхарча туре дакъа лоаиаш ехо эзарнеи совгlа саг яар. Жюре цуьа решеиех хьажара шоллагlа дакъа лоаргlодаш хьакъостагlйр ши бlаь номер. Тlехьара хьажар чакхдьаннаг. Цо хьакъекъад эгlара массови самодеятельносто тха района яр хиларах. Грозне хиннача тlехьара хьажаре 50 самодеятельни артисто дакъа лаьцар — района духгагlа йолча клубаьи культура цlеной ваханаш бар ух. Цу гlулакхо тешам боллийт тхона района самодеятельносто дlахо йодача хана а хьалхара моттигаш йоахаргlарах.

Самодеятельносте эгlара гоноагlа хьянаре дакъа лоаиаргlо цlеран ехь безам бе са. Уж ба Йожай-Юртарча культура Цlеи директор Б. Эльмурзаев, Сьасеий юкъерча школа хьехархо А. Гужулов, Балажу яхача юртарча клуба заведуюи Б. Одаминов, Зандакски юкъерча школа лаборантка М. Амаева, ишпта кхыбараш. Ерриига шоай талант, хьинар, ши дlалу цар шоаш лоун йолча концертера зритель разъя болаш, салолам хинна дlаэахийтара.

Х. ХАМИДОВ,
Йожай-Юрта райисполкома культура отдела заведуюци.

НАЬКЪИЙ КЕРДА АБАТ

Вай мехкара автомобилизаци бlубенна иэз совбохаи я. Ди тlехьагlа ниъх готлуш боагlа грузовой легковой автомобилаиига. Цо дукха проблемаш хьалхаиика оттаиай. Хlаьта царех аггара хоттергаар да вlаши кхераи боаиаи машиаи дlа-хьа лелар. Цу гlулакха лаьрхlа 1973-ча шера 1 январе деиз кердa бокъоиаш юкъейоалаьй иаькъаака гlолла дlа-хьа лелара.

Наькъаика дlа-хьа лелара йоаца хьалхара бокъоиаш вай иехка тlаийлар Октябрьски революци хиина дукха ха яларехь — 1920-ча шера. Цул тlехьагlа 6 шу дьяча СССР-е духъхашха технически хьалаи кийчьиа иаькъый знакаш белгалъара. Цу хьта иап водителаига йовзийтаи хиинаиаи наькъаика тlаиа хиинарех? Уж я 1968-ча шера Вене хиннача дерригача дуиеи конференце тlаийлача иъкъаика гlолла дlа-хьа лелара Пхьабакъа, дуиеи халкъашта юкъерча наькъый хьакъехьарча конвенциа ваи мохк боалаш хиларцеи, мехка автомобилизаци а, хlаьта иштта дуиеи халкъашта юкъера мухьаи дlа-хьа ехахьари автогуизаии дегlайоагlаи хилар-цеи дувзаднна тахан ваи заио дlадехкача тайпара яи уж бокъоиаш. Цунца дувзаднна оттаъь я керзача бокъоиий проект а наькъый знакаига йолча паччахьлкхеи стандарт а.

Керда бокъолаии знакаши юкъейоалаио наькъаика машиаи сихгагlа дlа-хьа лелийтарги, вай заман транспорта технически сухалеи торонех биззд пайда а знаи наькъашкара кхераыле дахкъяраи.

Сеиа эргаи я керда бокъоиаш хьалха хиниарех? Уж я 1968-ча шера Вене хиннача дерригача дуиеи конференце тlайийача иъкъашка гlолла дlа-хьа лелара хьакъехьарча конвенциеи наькъый знакий а сигиалий а хьакъехьарча конвенциеи кердача тексташа дlа ма дехкара.

Керда бокъоиаш дикагlа кхетаеш я. Хьалха кхета хала хиннача цхьайолча статьаш тlа хуиацамаи тlатохарааии даьд. Наькъый бокъоиашка хиина цхьадола хуьцамаш уж тайпара да.

Хьалха хиннача бокъоиашца рельсови транспорта бокъо яр сертификата цlе сигиал хилча ахтехьа чуэра. Цу гlулакхо кастката авариеи хулийтар, духхагlча дакъже гlашлюша а хулаш. Хlаизарча бокъоиаша масее тайпа транспорта бокъо лаи цlе сигиал йогаги хиза йолалла.

Кхи цхьаьхха хlама а дар ехкета иа деи. Масала, большара сигиал йогагча хиза аьттехьа чувергача водителе массаза тlехвалийтацар духхьал хьавоагlаи иоа йгашло. Цу хьакъехьа ниийа ехкеташ бицбаиаи, дуиеи халкъашта юкъерча наькъый знакий а хьакъехьарча конвенциеи кердача тексташа дlа ма дехкара.

Керда бокъоиаш дикагlа ехкетаеш я. Хьалха хкета хала хиннача цхьайолча статьаш тlа хуиацамаи тlатохарааии даьд. Наькъый бокъоиашка хиина цхьадола хуьцамаш уж тайпара да.

Хьалха хиннача бокъоиашца рельсови транспорта бокъо яр сертификата цlе сигиал хилча ахтехьа чуэра. Цу гlулакхо кастката авариеи хулийтар, духхагlча дакъже гlашлюша а хулаш. Хlаизарча бокъоиаша масее тайпа транспорта бокъо лаи цlе сигиал йогаги хиза йолалла.

Кхи цхьаьхха хlама а дар ехкета иа деи. Масала, большара сигиал йогагча хиза аьттехьа чувергача водителе массаза тlехвалийтацар духхьал хьавоагlаи иоа йгашло. Цу хьакъехьа ниийа ехкеташ бицбаиаи, дуиеи халкъашта юкъерча наькъый знакий а сигиал